

Opće informacije		
Nositelj predmeta	Boran Berčić	
Naziv predmeta	METAFIZIKA	
Studijski program	Preddiplomski studij Fizika	
Status predmeta	Obvezatan	
Godina	3. godina	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave	ECTS koeficijent opterećenja studenata	5
	Broj sati (P+V+S)	30 + 0 + 30

1. OPIS PREDMETA

1.1. Ciljevi predmeta

Upoznati studenta s temeljnim problemima i rješenjima u metafizici. Ukazati na implikacije metafizičkih pozicija po formiranje ukupne slike svijeta, kao i po formiranje pozicija u pogledu ostalih problema filozofije: filozofije uma, filozofije empirijskih znanosti, filozofije matematike, etike i meta-etike, epistemologije, itd.

1.2. Uvjeti za upis predmeta

Program kolegija Metafizika direktno je koreliran s programima kolegija Uvod u filozofiju, Povijest filozofije I-IV, Epistemologija, Filozofija znanosti i Logika.

1.3. Očekivani ishodi učenja za predmet

Razumijevanje osnovnih problema metafizike, razumijevanje implikacija koje pojedina rješenja imaju po ostala područja filozofije, razumijevanje ontološke obveze pojedinih tvrdnji i teorija.

1.4. Sadržaj predmeta

1. Kriterij postojanja, uzročni kriterij postojanja, zaključak na najbolje objašnjenje, Ockhamova britva.
2. Postojanje apstraktnih entiteta; realizam i nominalizam u pogledu postojanja entiteta matematike, logike, semantike, te etičkih i estetskih vrijednosti.
3. Pojava i stvarnost; argumenti za razlikovanje pojave od stvarnosti, pojavna i znanstvena slika svijeta, postoji li sintetička a priori spoznaja?
4. Stvari, svojstva, relacije, činjenice, stanja stvari, procesi
5. Supstancija, esencija i akcidencija
6. Kriterij identiteta; fizički predmeti, osobe.
7. Kategorije
8. Problem univerzalija; realizam i nominalizam u pogledu univerzalija.
9. Odnos semantike, logike i ontologije
10. Prirodne vrste i esencijalizam; realizam i antirealizam u pogledu vrsta, realne i nominalne esencije, suvremeni esencijalizam.
11. Uzročnost; kao konstantna konjunkcija, INUS-uvjet, kontrafaktičko shvaćanje, vjerojatnosno shvaćanje.
12. Prostor i vrijeme; apsolutno i relativno shvaćanje prostora i vremena, A-serija i B-serija, asimetrije u vremenu.
13. Determinizam i sloboda volje; libertarijanizam, kompatibilizam, odnos determinizma i fatalizma, deterministička dilema.
14. Redukcija, emergencija, supervenijencija; redukcionizam i antiredukcionizam u pogledu: mentalnoga, apstraktnih predmeta i vrijednosti.
15. Postojanje Boga; presumpcija ateizma, eksplanatorna snaga teističkih objašnjenja, "Fine-tuning" argument.
16. Teorije istine; redundancijska, korespondencijska, koherentistička, pragmatistička, semantička.

17. Kritika metafizike; Kantova epistemološka kritika i semantička kritika logičkih pozitivista.**1.5. Vrste izvođenja nastave**

- ☒ predavanja
☒ seminari i radionice
☐ vježbe
☐ e-učenje
☐ terenska nastava
☐ praktična nastava
☐ praktikumska nastava

- ☐ samostalni zadaci
☐ multimedija i mreža
☐ laboratorijski rad
☐ projektna nastava
☐ mentorski rad
☐ konzultativna nastava
☐ ostalo _____

1.6. Komentari

Komentari: Navedene su samo tipične i najznačajnije teme kolegija Metafizika. Sadržaj kolegija može se mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi na hrvatskom jeziku, mogućnosti studenata da prate literaturu na stranim jezicima, te interesu studenata za pojedine teme, autore ili djela.

1.7. Obveze studenata

Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.

1.8. Praćenje¹ rada studenata

Pohađanje nastave	0.85	Aktivnost u nastavi		Seminarski rad	0.85	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit	3.3	Usmeni ispit		Esej		Istraživanje	
Projekt		Kontinuirana provjera znanja		Referat		Praktični rad	
Portfolio							

1.9. Ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati putem kolokvija ili na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!

1.10. Obvezna literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskog programa)

E.J. Lowe: A Survey of Metaphysics, Oxford University Press, 2002.
Crane Tim & Farkas Katalin (ed): Metaphysics: A Guide and Anthology, Oxford University Press, 2004. (selekcija)
Jaegwon Kim i Ernest Sosa: Metaphysics, Blackwell, 2002. (selekcija)

1.11. Dopunska literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskog programa)

Neven Sesardić: Fizikalizam, Beograd, 1984.
Peter Strawson: Analiza i metafizika, Kružak, Zagreb, 1999.
Richard Taylor: Metaphysics, New Jersey, 1963.
Keith Campbell: Metaphysics, Dickenson Publishing Company, 1976.
Michael Loux: Metaphysics, Routledge, 2002.

1.12. Broj primjeraka obvezne literature u odnosu na broj studenata koji trenutno pohađaju nastavu na predmetu

Naslov	Broj primjeraka	Broj studenata
E.J. Lowe: A Survey of Metaphysics, Oxford University Press, 2002.	1	10
Crane Tim & Farkas Katalin (ed): Metaphysics: A Guide and Anthology, Oxford University Press, 2004. (selekcija)	1	10

¹ **VAŽNO:** Uz svaki od načina praćenja rada studenata unijeti odgovarajući udio u ECTS bodovima pojedinih aktivnosti tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta. Prazna polja upotrijebiti za dodatne aktivnosti.

Jaegwon Kim i Ernest Sosa: Metaphysics, Blackwell, 2002. (selekcija)	1	10
1.13. Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih znanja, vještina i kompetencija		
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.		